

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

ירושלים, תאריך: 10.12.2014

לכבוד
ח"כ אבישי ברורמן
יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת

מכובדי;

הנדון: תיקון תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה) (תיקון מס' 4), התשע"ד-2014

א. כללי

1. אבקש להניח על סדר יומה של ועדת הכלכלה את תיקון תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה) (תיקון מס' 4), התשע"ד-2014, העוסק בתיקון ההוראות החלות על מפעילים של כלי רחיפה, בהיבטים של הפעלה בטוחה.
2. הצעת התקנות נלווית להצעת תקנות הטיס (כלי רחיפה) אשר תכליתה ביטול כל ההסדרים הנוגעים לכלי רחיפה (למעט טיסן נהוג רדיו) הקיימים כיום בתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1981 (להלן - "תקנות הפעלה"), זאת שכן הנושאים המוסדרים בהן יקבלו מענה מעודכן, רחב, מקיף ומפורט, התואם את עקרונות פרק ה' לחוק הטיס, התשע"א - 2011, במסגרת תקנות הטיס (כלי רחיפה) המוצעות ולמעט ההסדר הנוגע לכללי זכות קדימה אשר נותר בקובץ תקנות הפעלה (בתקנה 68), מפני שעניינו כללים החלים הן על כלי טיס והן על כלי רחיפה במשותף ועל כן האכסניה המשפטית נכונה לכללים אלה בתקנות הפעלה, ולא בתקנות הטיס (כלי רחיפה). עם זאת, בתקנה 68 בוצעו תיקונים ותוספות לצורך התאמת הכללים גם לכלי הרחיפה.
3. התיקון המוצע שבנדון מסכם עבודת היועצות בינמשרדית כמו גם עם הציבור הרלבנטי.

ב. פירוט התיקון המוצע

1. השינוי המרכזי כרוך בביטולה של תקנה 163(ב) לתקנות הפעלה, הקובעת כך: "לא יפעיל אדם גילשון, אווירון זעיר, אווירון הדרכה זעיר, בלון מאויש ומצנח ממונע, אלא ברישיון הפעלה מבצעית מאת המנהל או במסגרת רישיון הפעלה מבצעית שניתן לאחר, בפיקוחו ואחריותו של בעל הרישיון הפעלה, ובהתאם לתנאי הרישיון". משמע, לפי ההסדר הקיים היום, על-מנת שאדם יהיה רשאי לרחף בכלי רחיפה מסוג גילשון אוויר או מצנח ממונע - עליו להחזיק ברישיון הפעלה מבצעית מהמנהל או מגוף בעל רישיון הפעלה מבצעית מהמנהל.
2. משטר זה, של רישיון הפעלה מבצעי, שהוא רישיון מוסדי ולא רישוי אישי, החל על כל מפעיל של כלי רחיפה - גם בהפעלה כללית ולא רק בהפעלה מסחרית או לשם הדרכה, אינו תואם את ההסדרים שנקבעו בפרק ה' לחוק הטיס כאמור לעיל ויש להחליפו.

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

3. כמו כן ההסדר בתקנה 163 הוא חלקי: הוא חל רק לגבי חלק מסוגי כלי הרחיפה (למשל, אינו חל כלל על מצנחי רחף, עם או בלי מנוע עזר, ועל גילשוני אוויר עם מנוע עזר); יותר מכך, בפועל, כיום פעילה רק אגודה אחת שהיא בעלת רישיון הפעלה מבצעית ממנהל רת"א (אגודת גילשוני האוויר) אשר החברים בה "פועלים במסגרתה" כאמור בהוראת תקנה 163. המשמעות הינה שדרישות תקנה 163(ב) לתקנות ההפעלה אינן מתקיימות ביחס לחלק ניכר מהמפעילים של כלי רחיפה, וכל המפעיל בימים אלה כלי רחיפה מסוג מצנח ממונע או מצנח רחף - פועל הלכה למעשה, בניגוד לדיון.

4. משכך, תקנות הרחיפה המוצעות מעבירות את המצב המשפטי לגבי מפעילים של כלי רחיפה, הפועלים באופן מסחרי או כמדריכים, ממשטר רישוי מוסדי (באמצעות רישוי ארגונים) למשטר רישוי אישי. מפעילים כאלה יקבלו רישיונות אישיים מרת"א, אם יעמדו בדרישות הכשירות הנדרשות, המפורטות בפרק ב' להצעת תקנות הרחיפה. מפעילים כלליים של כלי רחיפה, הפועלים באופן אישי ופרטי, כתחביב בשעות הפנאי וללא תמורה, לא יידרשו עוד להחזיק ברישיון. הם יידרשו לעבור הכשרה על ידי מדריך ולעמוד בדרישות תקנות רחיפה בדבר מרחבי האוויר המותרים לרחיפה המפורטים בפרק ג' ובכללי הפעלה הבטוחה המפורטים בסימן א' לפרק ד' בהצעת תקנות הרחיפה, בלבד.

ג. הליך גיבוש התקנות – התייעצויות ואישורים נדרשים

1. הצעת רשות התעופה האזרחית

הצעות התקנות גובשו על ידי רשות התעופה האזרחית. משכך, מתקיימות דרישת סעיף 168(ב) לחוק הטיס, והתקנות מותקנות לפי הצעתה של רשות התעופה האזרחית.

2. הליכי היוועצות ו/או אישורים נדרשים לפי החוק המסמיך:

א. היוועצות בשר התרבות והספורט – סעיף 93(א) לחוק הטיס מחייב היוועצות בשר התרבות והספורט לגבי הפרק בהצעת תקנות הטיס (כלי רחיפה) שעניינו כללים להפעלה בטוחה (פרק ד'), ובמקביל – ביטול ההסדרים בתקנות ההפעלה שעניינם כללי הפעלה בטוחה של כלי רחיפה וכן לגבי תיקון ההסדר לעניין כללי זכות קדימה של כלי טיס וכלי רחיפה בתקנה 68 לתקנות ההפעלה. אישור שרת התרבות והספורט ניתן לכך ביום 30/4/14 – ועותק ממנו מצורף בזאת.

ב. אישור שר הביטחון – סעיף 92(ג) סיפה לחוק הטיס מחייב קבלת אישור מאת שר הביטחון לפרק בהצעת התקנות שעניינו מרחבי האוויר בהם מורשים מפעילים של כלי רחיפה לפעול (פרק ג'), ובמקביל – ביטול ההסדרים בתקנות ההפעלה שעניינם מרחבי האוויר המותרים או אסורים להפעלת כלי רחיפה (בעיקר הוראת תקנה 164 בתקנות ההפעלה). אישור שר הביטחון ניתן לכך ביום 20/5/14 – ועותק ממנו מצורף בזאת.

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

ג. אישורה של וועדת הכלכלה של הכנסת - סעיף 93 לחוק הטיס מחייב קבלת אישורה של וועדת הכלכלה של הכנסת לפרק בהצעת התקנות שעניינו כללים להפעלה בטוחה (פרק ד' להצעת תקנות הטיס (כלי רחיפה)); התיקון המוצע בתקנות ההפעלה כרוך, בין היתר, בביטול הסדרים בסוגיית הרישוי וחלק מכללי ההפעלה הבטוחה, וכנראה - מחייבים גם כן את אישורה של הכנסת (בהתאם לאמור בהוראת סעיף 93 לחוק הטיס).

3. התיקונים המוצעים אושרו על ידי הממונה על חקיקת משנה במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

4. הליכי היועצות עם ציבור בעלי העניין:

א. נוסח התקנות המוצעות פורסם באתר האינטרנט של רשות התעופה האזרחית, וכך הועמדו לעיון כלל הציבור. חלק מציבור בעלי העניין העביר לרת"א הערות בכתב ביחס לנוסח המוצע.

ב. ביחס להצעת תיקון תקנות זו, בוצעה היועצות עם ציבור בעלי העניין, הכולל מפעילים פרטיים (כלליים) של כלי רחיפה, מפעילים של כלי רחיפה הפועלים באופן מסחרי או לשם הדרכה, בתי ספר לרחיפה, מפעילים של אגודות רחיפה בהווה או בעבר, קלוב התעופה, וכיו"ב גורמים בעלי עניין מעולם הרחיפה, בכל סוגי הכלים ובכל סוגי ההפעלה (להלן - ציבור בעלי העניין) באמצעות פגישות עם ציבור בעלי העניין. במהלך פגישות אלה העלה הציבור הערות ביחס לנוסחים של כלל קבצי התקנות המוצעים כמובהר לעיל. בעקבות היועצות זאת הוכנסו שינויים רבים בנוסח התקנות המוצעות, והן הופצו להתייחסות חוזרת של הציבור; בהתאמה קיימה רשות התעופה דיון נוסף ומסכם לשם הצגת הנוסח המתוקן שהופץ כאמור לציבור בעלי העניין ושמיעת הערות הציבור לנוסח כאמור.

אודה על אישור וועדת הכלכלה את התיקונים המוצעים.

בברכה,

ישראל כ"ץ

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

העתק: המנהל הכללי, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מנהל רשות התעופה האזרחית
היועצת המשפטית, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים